

Els Geganters de Sant Julià de Lòria

Jordi DIAZ i SOLER

A Sant Julià de Lòria, l'any 1982 a la desapareguda Unió Pro-turisme de la parròquia tingueren la idea i la iniciativa de crear uns gegants, uns gegants que representessin personatges i/o alguna llegenda.

Després de diverses propostes dels mateixos integrants de l'entitat, es varen decantar per la llegenda de la Dama Blanca d'Auvinyà; se la considerarà una de les llegendes més misterioses i més arrelades a les terres lauredianes. La proposta cada cop agafà més força i demanaren a l'escultor Sergi Mas un disseny de dos personatges que sortien a la llegenda: òbviament un seria la Dama Blanca. Ràpidament va fer uns dibuixos en què sortia la Dama Blanca i un rei, que avui dia és l'estimat Rei Moro.

Aquests dissenys van ser portats fins a la població de Solsona, on residia en Manel Casserras, un escultor de renom i amb una llarga trajectòria en aquest àmbit. Aquest escultor, ja desaparegut, es posà a treballar i en poc temps va acabar la seva obra mestra, i la tardor de l'any 1983 varen fer aparició i bateig a la fira del Roser de la vila.

Aquests gegants van ser portats per tres persones, dues de les quals veïns de Sant Julià de Lòria, i el mateix escultor, acompanyats per a l'ocasió de la banda de cornetes i tambors, la Banda Batibull, també una entitat de la vila que avui ja no existeix.

Passem a conèixer la llegenda de la Dama Blanca i, així, la història dels gegants lauredians.

Conten que en una masia d'Auvinjà, damunt del camí de la Seu, hi vivia una dona que, pel fet de vestir sempre d'aquest color, se la coneixia com la Dama de Blanc.

En aquells temps que corrien, era l'Església d'Urgell la que s'havia atribuït el control d'Andorra i, durament i sense excepció, feia pagar forts tributs als seus habitants, que treballaven dia a dia per, a dures penes, poder-los pagar.

Una nit de lluna plena, mentre el bisbe es dirigia cap a terres andorranes, la Dama Blanca s'interposà en el seu camí més atractiva i seductora que mai, i va provocar que el religiós s'endinsés amb ella en l'espessor del bosc. L'endemà, l'home tornà desencaixat i tremolós, assegurant que mai més no tornaria a agafar aquell camí.

Amb aquest fet, el clergat andorrà començà a fer córrer la brama que la dona d'Auvinjà practicava arts ocultes i màgia, i que pagaria cara la seva heretgia.

Així, al cap de molt temps, informaren el bisbe d'Urgell que la malvada dama que tant l'havia espantat ja no es deixava veure per aquelles terres, convençuts que havia desaparegut per sempre. Amb això, el bisbe s'atreví a tornar a viatjar aquella mateixa nit cap a Andorra. Tanmateix, des d'aquell moment ningú no el tornà a veure ni a saber-ne res.

Dies van passar, i un ferotge llop negre començà a rondar pels boscos del Principat i causà grans estralls a les cases i terrenys dels pagesos. Els afortunats que aconseguiren escapar-ne amb vida, molt pocs, afirmaven haver vist en els ulls de la bèstia la mirada desesperada d'una persona empresonada, angoixada, enfurismada.

Disposat a solucionar el problema, un dels síndics va organitzar una batuda i ell mateix va encarregar-se de matar la bèstia ferotge. Tanmateix, dies després, el cavaller començà a tenir malsons, a devenir boig d'angoixa i perdé la salut en molt poc temps.

Els andorrans demanaven a la dama blanca que el guarís, però ella els responia que no podia fer-ho. Tanmateix, sí que diuen que explicà que en el cos d'aquell llop s'amagava l'ànima del bisbe de la Seu d'Urgell.

Aquell síndic morí al cap de pocs dies, però abans tingué el consol de saber que, amb el seu

sacrifici, havia alliberat la seva terra de les maldats que s'hi cometien i deixà que fos la Dama Blanca d'Auvinà qui vetllés per ella.

La Dama Blanca va prometre que, mentre ella existís, Andorra continuaria sent un país independent... I amb això, encara, de tant en tant, diuen que se la veu caminant pels boscos d'Auvinà mentre vetlla que cap malfactor no pugui arribar a la vall amb la intenció de fer maldats a l'apreciada terra.

Des d'aleshores, els gegants de la parròquia han participat principalment i incondicionalment en les festes majors de la vila, on surten pels carrers animant tot el poble a participar-hi amb ells, i des de fa quasi una dècada participen a la Fira medieval.

El cas és que avui els lauredians ens els mirem amb l'amor amb què ens mirariem els nostres avis i ja han esdevingut com de la família, amb nens i grans que gaudeixen de la cultura gegantera de què disposa la vila.

L'any 1991 va ser elegida com a setena Ciutat gegantera de Catalunya, un fet que mai més no tornarà a ser, ja que només és un cop a la vida.

La cultura, els gegants, esbarts, corals, etc. són patrimoni de ciutat, poble o parròquia i de cada persona a títol personal. Tot plegat ens fa enriquir i créixer..., i fer créixer els més petits amb aquesta riquesa cultural.

Jordi Díaz i Soler,
president i cap de la Colla Gegantera de Sant Julià de Lòria